

ТЕОРИЯ НА ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА – II ЧАСТ

Конспект за изпит

1. Същност и роля на външнополитическото прогнозиране. Научно и интуитивно прогнозиране. Хипотези и тяхната проверка. Външнополитически сценарий и външнополитическо планиране.
2. Начини и методи за външнополитическо прогнозиране (индивидуално, колективно, методът “Делфи”, външнополитически “игри”, компютърни симулации и др.)
3. Подготовка и вземане на външнополитическите решения. Анализ на външнополитическите ситуации. Разработване и избор на варианти
4. Средства на външната политика. Критерии за избора им. Взаимодействия между тях
5. Силата като средство за постигане на целите на външната политика. Възможности и недостатъци на силовата външна политика. Основни теоретични школи за ролята на силата в сферата на външнополитическите отношения. Политика от позициите на силата в условията на блоковото противопоставяне. Новите условия в международната среда след края на Студената война.
6. Положение и възможности на държави, които не разполагат със силово превъзходство. Стратегия за защита на техните външнополитически интереси. Участие в съюзи, системи за колективна сигурност, интеграционни общности и други способности за защита на техните интереси.
7. Дипломация – общо понятие и историческо развитие. Наука или изкуство. Препимущества на дипломацията за постигането на външнополитическите цели. Дипломатическата тайна и демократичната прозрачност на дипломацията. Дипломация и парадипломация.
8. Дипломатически апарат – особености и устройство. Видове дипломатически органи. Дипломатически отношения. Видове дипломатическото представителство Постоянно представителство – учредяване и функции. Дипломатически мисии ad hoc.

9. Дипломати и дипломатически агенти. Изисквания на професионализма. Дипломатически статус, права и задължения на дипломатите. Дипломатически статус на международните длъжностни лица.
10. Видове и форми на дипломатическо общуване. Официално и неофициално общуване. Дипломатически разговори и преговори. Класическа и многостранна дипломация – общото и различното между тях. Качества на устното (вербалното), писменото общуване и общуването чрез знаци.
11. Език и форма на дипломатическите взаимодействия. Дипломатически документи – видове, форма и значение.
12. Дипломатически протокол – същност и развитие. Правила за старшинството. Дипломатически церемониал. Изисквания при личното и при писменото общуване. Изисквания при дипломатически приеми и при други публични мероприятия. Изисквания към личното поведение на дипломата.
13. Способи за постигане на споразумения – убеждаване и компромис. Същност, преимущества и недостатъци на компромисните решения. Външнополитически линкидж. Дипломация и парадипломация. Начини за увеличаване на маневреното поле.
14. Дигитална дипломация. Как дигиталната среда засяга външнополитическия процес. Интернет управление.

Библиография

На кирилица:

1. Генов, Г., Предизвикателства и тенденции в прехода към нова дипломация, София, 2010 г.
2. Донков, Румен, Историческо моделиране, УИ "Св. Климент Охридски", София, 1997 г.
3. Доуърти, Дж., Пфалцграф Р., Теории за международните отношения. Общ преглед. Част първа, София, 2004 г.
4. Доуърти, Дж., Пфалцграф Р., Теории за международните отношения. Общ преглед. Част втора, София, 2004 г.
5. Кобуров, Тодор, Въведение в ситуационния външнополитически анализ, Публични политики, бр.2, юли 2020 г.
6. Кисинджър, Х., Дипломацията, София, 1997 г.
7. Най, Дж., Международният конфликт. Теория и история, София, 1998 г.
8. Манов, Васил, Прогнозиране и планиране, Издателски комплекс УНСС
9. Сачев, Е., Цивилизация и социокултурноисторическа сигурност, София, 2010 г.
10. Слатински, Н., Измерения на сигурността, София, 2000 г.
11. Савов Е., Генов Г., Международни дипломатически преговори. Въпроси на теорията и практиката, София, 2008 г.
12. Стефанов, Г., Външна политика. Дипломация. Теория и практика, София, 2006 г.
13. Стефанов, Г., Пантев, П., Видин. Б, Захариева, Ю., Международни отношения. Международно право. Дипломация (кратка енциклопедия), София, 2001 г.
14. Стефанов, Г., Външнополитическото решение: Въпроси на теорията на външната политика, С., 1990 г.
15. Чуков, Вл., Външна политика и идеи, София, 1999 г.

На латиница:

1. Aggestam, L. A Common Foreign and Security Policy: Role Conceptions and the Politics of Identity in the EU', in L. Aggestam and A. Hyde-Price (eds), Security and Identity in Europe: Exploring the New Agenda, Basingstoke: Macmillan Press. 2000.
2. Allen, G. and T. Chan. Artificial Intelligence and National Security. Belfer Center for Science and International Affairs Harvard Kennedy School. 2017.
3. Buzan, Barry. An Introduction to the English School of International Relations: The Societal Approach, Cambridge: Polity, 2014.
4. Buzan, B., Hansen, L., The Evolution of International Security Studies, Cambridge University Press. 2009.
5. Fearon, James, Domestic Politics, Foreign Policy and Theories of International Relations, Department of Political Science, University of Chicago, 1998
6. Finn, H. K. The Case for Cultural Diplomacy: Engaging Foreign Audiences. Foreign Affairs, 82(6). 2003.
7. Hocking, Brian and Jan Melissen, Diplomacy in the Digital Age, Clingendael, 2015.
8. Holsti, K.J. International Politics: A framework for analysis, Prentice Hall International. 1997.
9. Moses, Jonathan and Torbjorn Knutsen, Globalization and the Reorganization of Foreign Affairs' Ministries, Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael', 2001
10. Scott, Ben and Stefan Heumann. Artificial Intelligence and Foreign Policy. Stiftung Neue Verantwortung. Berlin. 2018.
11. Stanzel, Volker, New Realities in Foreign Affairs: Diplomacy in the 21st Century, German Institute for International and Security Affairs, November 2018

12. Tsekov, Ivo, The Role of Artificial Intelligence for Negotiations in the Digital Age, Sofia Security Forum, 2020, available at <https://www.sofiaforum.bg/imgpool/file1598864495.pdf>
13. Waltz, Kenneth N., Theory of International Politics, Addison-Wesley Publishing Company, Inc. 1979.
14. Ward, Michael and Nils Metternich, Predicting the Future Is Easier Than It Looks, Foreign Policy, 2012
15. 5 Key Approaches to Foreign Policy Analysis, Norwich University, September 2017, available at <https://online.norwich.edu/academic-programs/resources/5-key-approaches-to-foreign-policy-analysis>

Нормативни източници:

Конституция на Република България
Закон за дипломатическата служба
Устав на Организацията на Обединените нации
Международна конвенция за дипломатическите отношения
Международна конвенция за специалните мисии
Международна конвенция за привилегиите и имунитетите на специализираните организации

Дата: 14 октомври 2020 г.

Съставил: гл.ас.д-р Цеков